

Предизвикателството

аутизъм

*Изготвил:
В. Тодориева*

СЪДЪРЖАНИЕ

- **АУТИЗЪМ** – същност
- *Особености на децата - аутисти*
- *Работа с деца - аутисти*
- *Основни съвети и практики*
- *Поведението на учителя спрямо аутистите*
- *Създаване на структурирана среда в класната стая*
- *Участието на родителите*
- *Източници*

АУТИЗЪМ

- *Аутизмът не е болест, а вродено психическо отклонение в поведението, при което за човека е по-важен вътрешният свят, отколкото външният. Това състояние не се лекува, но се поддава на корекции, особено в ранен стадий.*

АУТИЗЪМ

- Аутизъм“ е добре познат термин, но има много различни форми като ранен детски аутизъм, атипичен аутизъм, Синдром на Аспергер....
- Тези форми се различават помежду си, но имат общи основни характеристики. Поради този факт е бил въведен терминът „Аутистичен спектър“ / „Разстройства от аутистичен спектър“.
- Изразява се в разстройство на функциите на мозъка да разбира информацията, която получава чрез сетивата. Появява се в ранна детска възраст.
- Същността на аутизма е: разстройство, което в основата си засяга социалното взаимодействие- общуване, поведение, отношения.
- Повечето симптоми са породени от липсата на интерес към останалите хора или от невъзможност/нежелание поради неразбиране за приобщаване към външния свят

Признаци

- *Детето не отговаря на усмивката и не реагира при вида на майка си.*
- *Има емоционални проблеми.*
- *Не обича да го докосват.*
- *Забавя се речта.*
- *Не се интересува от хората.*
- *Забележимо нарушение в използването на множество невербални средства: очен контакт, изражения на лицето, пози на тялото и жестове при регулиране на общуването.*
- *Липса на стремеж за създаване на приятелски връзки, съответни за възрастта.*
- *Значително нарушение в разбирането на чувствата и преживяванията.*

- Дефицитът при социално взаимодействие е едно от най-дълбоките, а често и болезнено очевидни нарушения при аутизъм. В някои случаи родителите и семействата, както и специалистите, могат да се обезкуражат от видимата липса на контакт между тях и детето.

- Изключително важно е да се осъзнае фактът, че липсата на желание за контакт и на външно изразяване на чувства и нужди не означава, че такава необходимост отсъства.

- *Децата с аутизъм са също способни да изградят взаимоотношения, които са смислени, а също да чувстват и да се нуждаят от любов и чувство на принадлежност.*
- *При всеки отделен случай се проявяват определен набор от симптоми и то по- специфичен за съответното дете/ученик начин.*
- *Спектърът на аутистичните разстройства е твърде широк и посочените нарушения се проявяват в различна степен.*
- *Важното е да се разбере как детето/ученикът с аутизъм възприема света, какви са неговите изживявания и причините за ответна реакция на външните стимули.*
- *Разбирането е първото необходимо условие за планиране и осигуряване на адекватна, научно-обоснована подкрепа и помощ за успешна интеграция и социализация.*

Особености на децата - аутисти

В сферата на социалното взаимодействие

- Децата с аутизъм мислят за видимите неща и не разбират нещата „на ужким“.
- Липсват способности за комуникация, като лицева експресия, мимика, жестикулация.
- Трудно разбират игрите, особено символчните.
- Предпочит да остават насаме.
- Липса на имитативни способности по отношение на другите.
- Липса на игрова дейност с другите.
- Липса на контакт „очи в очи“.
- Липса на емоционална реакция при среща с познати.
- Не отчитат присъствието на други хора.
- Не диференцират отношението си към близки, познати и непознати хора- то е еднакво.

В сферата на общуването

*Налице са нарушения в речта -
тя може да е хаотична,
аграматична, стереотипна,
със заучени отговори, но може
да е налице и хипервербалност
- желание непрекъснато да се
споделя информация.*

*От пълна липса на реч до
високо познание върху
езиковите правила.*

Не различават лицата в комуникативния акт и не използват коректно местоимения.

Типична е ехолаличната реч (когато детето повтаря едни и същи фрази) или механичното повтаряне на определени думи и фрази от реклами, филми или от битов разговор. Ехолаличната реч е вид осмисляне на вече чутите думи като „мислене на глас“.

Аутистите не показват привързаността си към близките хора по обичаен начин. Те са по-малко заинтересовани от човешките взаимоотношения.

Налице са затруднения при поддържане на отношения с околните (родители, приятели).

В сферата на поведението

- *Налице е персонална самостимулация. Проявява се в повтарящи се, стереотипни действия - това могат да бъдат различни движения на тялото (пърхане с ръце, поклащане, въртене на различни предмети), манипулация с любим предмет с цел успокояване и други. Но всяко дете намира свой стимул, който да подчини на себе си и да го накара да се почувства по-сигурно.*

- *Децата – аутисти обичат ритуалите, но и често изпадат в натрапчиви състояния - пътуване по един и същи маршрут, използването на едно и също превозно средство, приемане на една и съща храна, наличие на предмет на определено място и др., което също помага на детето да контролира средата, която не разбира и му се струва толкова хаотична.*

- *Може да има предизвикателно или самонараняващо се поведение.*
- *За съжаление “избухванията” и разрушителното поведение са често срещани сред аутистите.*
- *“Избухванията” могат да изглеждат като състояние на ярост, тревожност или страх без особена причина.*
- *Те могат да включват крясъци, плач, нежелание за контакт или отблъскване на другите, силна съпротива и отказ да се изпълняват ежедневните дейности.*

Причини

- *Нарушен шаблон на поведение и на социално взаимодействие и разбиране.*
- *Нарушаване на ритуалността и структурността/примерно, наборът от предмети да е разместен, подновен, да бъде накаран да отиде по друг път до училище, ставане сутрин в необичайно време, други неуловими промени в средата, с която детето е свикнало/.*
- *Предозирането на информация, получена чрез сетивата им, може да бъде натоварваща и трудна за обединяване и за съгласуване.*